

čast. In tako v Matičinem poročilu (str. 17. Letopis 1869. l.) stoji samo ta-le oddelek:

„d. Po odstranjenih mnogih ovirah smo prišli do tega, da so tudi „Vodnikovi spisi“ že v tiskarnici. Ako sl. odbor želi, preberem mu pogodbo, katero je odsek zarad njih sklenil z gosp. vredovalcem Fr. Levstikom. (Odbor želi, da se prebere, to se tudi zgodi.)

Koliko ovir in posla je bilo, predno je g. Levstikov prepis Vodnikovih pesmi prišel v tiskarnico, lahko se sklepa že iz tega, da je g. Levstik Vodnikov rokopis iz rok Matičinega odseka za izdavanje knjig prejel v prvi polovici meseca marcija 1868. l. ter ga obljubil urediti do srede meseca aprila 1868. l., — njegov prepis pa da je v tiskarnico šel še le meseca junija 1869. l. in ondi dovršen bil še le meseca decembra 1869. l.

Da nam ta dostavek predolg ne naraste, vendar pa vstrežemo g. Levstikovi želji, zato hočemo z malo besedami povedati glavne točke obravnav, doslé še ne razglašenih. Gosp. Levstiku nočemo v spomin klicati vseh ovir, ki nam jih je delal, da so Vodnikove pesmi več ko eno leto pozneje prišle na svitlo, nego bi bile imele priti po odborovem sklepu; nočemo mu pred oči postaviti tiste odsekov seje, v kateri je gosp. prof. Marn, eden izmed presojevalcev Levstikovega prepisa Vodnikovih pesmi, želel videti izvirni Vodnikov rokopis, da bi ž njim primerjal Levstikov prepis, pa mu ga g. Levstik nikakor ni hotel dati, rekši, da je on edini odgovoren za zvest prepis, in tega porok njegovo ime, ki se mora, kakor se je tudi zgodilo, vzeti v naslov knjige. — Lahko bi — pa nočemo — prav obširno popisali vse okoliščine, kako smo meseca junija 1869. leta prišli do Levstikovega prepisa, da je mogel izročiti se tiskarnici. Nam in g. Levstiku je dobro znan posel gg. dr. Jern. Zupanca in prof. Vavrů-a, ki sta nam bila posrednika v tej stvari; g. Levstik tako dobro vé kakor mi, da je bil njegov rokopis zastavljen, da je odsek na svojo odgovornost ž njim sklenil pogodbo 21. junija 1869. l. in mu na račun moral dati toliko, da je rokopis prišel iz zastave, in da je odbor v XIV. skupščini odobril to odsekovo ravnanje.

Častiti Matičini udje in oni, ki so brali g. Levstikov spis v „Zvonu“, naj še to poročilo pridenejo spisom, ki jih navaja poročilo o XVII. skupščini, in tako bodo imeli vso pa tudi resnično zgodovino, kako je Vodnikov rokopis prišel v Matičine roke in so na svitlo prišle njegove pesmi.

Gosp. Levstika pa vprašamo:

1. iz čegavih rok je on prevzel Vodnikov rokopis meseca marcija 1868. leta, da ga za 100 gld. nagrade uredi za natis?

2. Komu ga je bil dolžan izročiti po dovršenem natisku?

3. Ali ne vé postavne poti, po kateri je bilo treba dokazati last rokopisa, ktereга Matica po odborovem sklepu in sodnijskem zapisniku iz rok dá, ako ni njena last?

Konečno naj omenimo še Levstikovega očitjanja o neplačnem tajniku. Gosp. Levstik je hotel pikniti tajnika, toda to očitjanje prav za prav veljá odboru.

Gosp. Lésar nikoli ni zahteval nagrade. Odbor, ki vsak spis sprejet v Matičine knjige, in še celo prepis plača, kakor priča nagrada, ki se je Levstiku dala, čutil je v sebi dolžnost, za tolik njegov trud po preteklem društvenem letu dati mu nekoliko odškodnine. Ta odškodnina je jako majhna, če primerjamo njegov trud s trudom, ki ga je g. Levstik — s 360 gold. plačani tajnik — imel prvo leto. In vendar je g. Levstik v zapisniku o I. odborovi seji po tem, ko se je bil v posebnem dopisu odpovedal tajniške službe, lastnoročno

zapisal besede: „da je bilo po 30 gold. na mesec malo plače za tako opravilo.

Iz odbora Matice slovenske v Ljubljani 15. oktobra 1870.

Dr. E. H. Costa, prvosednik.

Dr. Franjo Papež, odbornik.

Dopisi.

Iz Gorice 10. oktobra. (Slovinci pozor!) Do sedaj predragi mi rojaci! ste bili ponosni, da se je v dežel-nem odboru goriškem uradovalo tudi slovensko, in da je bil slovenski jezik v tem deželnem uradu spoznan in priznan enakopraven ravno tako kakor laški kot drugi deželni jezik. Dopisavalo namreč se je iz dežel-nega odbora ne samo slovenskim občinam in strankam zadnja tri leta vse skozi le slovensko, ampak veljalo je to tudi v dopisovanji ali korespondenciji z vlado in z uradnijami v vseh stopinjah, naj si bodo že sodnijske ali politiške, in celó z namestništvom in ministerstvom, tako, da je bilo le od sporočevalca v deželnem odboru odvisno, v katerem jeziku da hoče dopisovati. Kar se tiče šolskega zaloga na Goriškem, je bila do sedaj cela korespondencija le slovenska z namestništvom in ministerstvom, in vlada se nikoli ni zavoljo tega pritoževala. Al od 5. dne t. m. ima to vse drugače biti. Kakor namreč slišimo iz gotovega vira, je gosp. dr. Lavrič, naslednik dr. Tonkli-ja, v deželnem odboru ovi dan neki dopis na ministerstvo o zadevi vladne dotacije k šolskemu zalogu predlagal v slovenskem jeziku. Na to se oglasi deželni odbornik dr. Deperis, in stavi predlog, naj se ta dopis predloži v laškem jeziku; podpiral ga je odbornik dr. Pajer, a je še dostavil, da se ima v prihodnjič vladi dopisavati le v laškem jeziku. In ta predlog je obveljal za sklep z večino glasov, kajti deželni glavar grof Coronini je glasoval z laško stranko! — Ta sklep vniči mahoma vse prejšnje pridobitve za slovenski jezik v deželnem odboru, pahne slovenski jezik zopet v kot za peč, in pridobiva ob enem laškemu jeziku nad vlado nad slovenskim, kateri so se do sedaj vsi naši slovenski poslanci krepko in uspešno ustavljali. Kakor slišim, je dr. Lavrič prepohlevno pravice slovenskega jezika zagovarjal, in se tako od prekanjene laške stranke dal tem lože vgnati v kozji rog. Na dalje slišim, da je g. Goriup sicer z dr. Lavričem glasoval, al da ga je jako slabo podpiral; rekel je neki med drugim, da on sicer raje laško uraduje, ker mu laški jezik gladkejšo teče nego slovenski, pa da mora vendar sè svojim narodnjakom glasovati. Če je to res, ne morem zamolčati sledečega vprašanja do gosp. Goriupa: kje ste bili oni večer pustili svojo bistrornost, da niste po svoji navadi z neovržljivimi razlogi zagovarjali in branili najsvetejše pravice Slovencev na Goriškem? ste li tako hitro pozabili obljube, ktere je storil v vašem imenu Učanski gosp. fajmošter na dan volitve v Tominu v čitalnični dvorani malo trenutkov pred volitvijo, namreč, da boste povsod in pri vsaki priliki neustrašljivo in junaško branili narodne pravice goriških Slovencev, in celó glasovali za Slovenijo? Oni dan ste imeli lepo priliko, v vašem imenu volilcem dane obljube spolniti; ako pa tega niste storili, tedaj vedite, da si bodo to vaši volilci zapomnili, kajti oni nočejo samo lepih besed in obljub, temveč pričakujejo djanj. — Čuditi pa se moram deželnemu glavarju, da je sploh pripustil, da se je Deperis-ov predlog razpravljal in se je o njem glasovalo in sklepalo, namesti da bi bil zavrnil njegov predlog, ker deželni odbor še pravice nima o tem sklepati, ali se ima v slovenskem jeziku c. k. uradom in vladi sploh dopisovati ali ne, ker je enakoprav-

nost slovenskega jezika že priznana v temeljnih postavah, od c. k. vlade in pa od dosedanje praklike v goriškem deželnem zboru. Gosp. deželni glavar bi se bil moral spomniti svojih dolžnosti, med ktere spada gotovo tudi ta, da čuva, da se narodnim pravicam Slovencev na Goriškem krivica ne godí, namesti da je s svojim glasom najhujšo krivico za Slovence potrdil. Spomniti bi se bil imel, da so mu slovenski poslanci nedavno ravno gledé na to, da bode tudi Slovincem pravičen, zaupnico podali. Slovenski poslanci pa naj se učijo iz tega djanja, da ni previdno in politično, svojega zaupanja skazavati in izjavljati možém, kterih po njihovih djanjih še ne poznajo.

Vidovec.

V Gorici 15. okt. (*Deželni odbor; realna gimnazija; moško učiteljsko izobraževališče; baron Pino; plinova svečava.*) Čudne reči se slišijo iz našega deželnega odbora. Med drugimi pridobitvami ozir ravnopravnosti je podedoval sedanji odbor iz poprejšnje dôbe tudi to, da, kakor slovenskim županstvom, dopisuje se, če kateri odbornik po slovenski poroča in akt po slovenski reši, tudi uradom (v slovenskih okrajih) po slovenski. Tudi namestništvu so se pošiljali dopisi v slovenskem jeziku. Temu se je letos večina odborova ustavila! Ker ne moremo verjeti, da bi bil kateri naših slovenskih odbornikov v tem smislu glasoval, sumimo, da je bil odločiven glas — glavarjev. Ko je glavar tajniku dr. Abram-u naročil, naj slovenske spise za uradnije v italijanski jezik prestavlja, se je on (ki je tudi deželni poslanec) branil to storiti, češ, da noče biti izvrševalec krivičnih in nepostavnih sklepov. Tudi je neki glavarju brez ovinkov povedal, kaj bi bil grof Pace v enakem primerljeji storil. V včerajšnji seji je imel odbornik dr. Lavrič svojo odpoved naznaniti in iz odbora izstopiti. To isto je storil tudi namestnik njegov. — Tako se tedaj ponavlja zdaj v odboru, kar se je uni mesec v zboru godilo. — Sklep in poročilo deželnega šolskega svetovalstva zastran prestrojenja tukajšnjih srednjih šol v dvoje narodnih realnih gimnazijev je odšlo prve dni tega meseca na Dunaj; radovedni pričakujemo odpisa. — Naročilo ministersko mereče na utrakvistično uravnavo učiteljskega izobraževališča je deželni šolski svet zavrnil ter zahteva paralelno učilišče. Sicer pa se je vzbudila gledé uravnave viših učilišč neka nova misel; če se vtelesi, bode se dalo prihraniti veliko stroškov. Naš deželni šolski nadzornik g. Klodič je zastopal to idejo tudi pri ministerstvu in v konferenciji konec septembra v Beč pozvanih profesorjev srednjih šol. Po njegovem načrtu *) bi poslušali pripravniki veči del naukov skupno z dijaki višega gimnazija ali više realke in le posebne (2—3) predmete posebej. Za te pa ne bi bilo paraleliziranje tako težavno. — Pojuternjem nas zapusti baron Pino, novoimenovani deželni predsednik za Bukovino, kamor jako nerad grè. Je pa tudi res malo modro ravnanje to, da ministerstvo uradnike tako premetava. Komaj se je kateri soznanil z razmerami kacega kraja in se navadil deželne jezike — hajd tje gori konec dobrega, kjer mu je vse novo in kitajsko. Baron Pino je ženialen uradnik; naše razmere je v kratkem času do dna spoznal in ni mu manjkalo resne volje pospeševati naše moralne in materialne interese, pa kaj, kedar ima človek take gospodarje, kakor so tržaški in dunajski, in mora povrh še nositi obroč „verfassungstreunosti“. Pridobil je Pino za svoj okraj 5 novih pošt, ki se v kratkem pričnejo; za predélsko železnico se je močno prizadeval; posebno pa mu gre čast, da je ustrezal narodnim zahtevanjem v vseh raz-

delkih svojega področja. V dež. zboru je bil prvi ces. komisar, ki je slovenski govoril; pri okr. glavarstvu je vedno silil na slovensko uradovanje (vstavljali so se mu celó rojeni Slovenci) itd. Za povzdignenje šolstva mu je bilo jako mar. Njegove zasluge je priznalo goriško mestno starašinstvo s tem, da mu je podelilo častno meščanstvo in napravilo 7. dne t. m. krasno bakljado. Tudi slov. občine njegovega okraja mu pošiljajo adrese. Priznavavno adresno so mu poklonila tudi učiteljska državni šol. Strelnska družba je obhajala njegovo povišanje s svečanim obedom in streljanjem. — Novi voditelj okrajnega glavarstva okolice goriške, g. baron Rechbach, je že tukaj; bo li Pino-tu kos? Baron je, in, če je sposobnosti za tukajšnjo službo neobhodni pogoj baronstvo, pojde vse dobro. Baron Rechbach je Goricanom znan, ker je tukaj služil. — Gorica šteje zdaj čez 17,000 stanovalcev, spodobi se torej, da se približamo za en korak velikim mestom. Ta korak je plinova svečava, ktera se ima pričeti za 2—3 mesece. Plinarnica (na južno-zahodnem koncu mesta) je že dodelana in zdaj se polágajo po ulicah gazne cevi.

Iz Ljubljane. (*Okrajni šolski svetovalci na Kranjskem*), ki jih je deželni odbor vsled postave od l. 1869., ki se tiče šolskega nadzorstva, v seji 14. dne tega meseca po večini glasov izvolil, so sledeči:

1. za politični okraj okolice ljubljanske gosp. Franc Kotnik, posestnik in deželni poslanec v Vrdu poleg Vrhnik, in g. Valentin Krisper, posestnik v Studencu poleg Ljubljane;

2. za politični okraj Kranjski: gosp. Matevž Pirc, trgovec in posestnik v Kranji, in gosp. Dragotin Šavnik, magister farmacije in častni mestjan v Kranji;

3. za politični okraj Kamniški: gosp. Janez Podrekar, trgovec v Kamniku, in gosp. Janez Debevec, posestnik in poštar v Kamniku;

4. za politični okraj Radoljski: gosp. Lovro Pintar, fajmošter in deželni poslanec na Breznici, in gosp. France Preželj, posestnik v Srednji vasi v Bohinji;

5. za politični okraj Krški: gosp. Janez Irkič, notar in posestnik v Krškem, in g. Vilelm Pfeifer, posestnik na Raki;

6. za politični okraj Novomeški: gosp. Dragotin Rudež, grajščak in deželni poslanec v Hrastju pri Novem mestu, in gosp. Davorin Mohar, pristav pripomočnega urada pri c. k. okrajni sodnji v Novem mestu;

7. za politični okraj Litijski: gosp. Alojzij Kobler, posestnik v Litiji, in gosp. Juri Oblak, c. k. okrajni zdravnik v Litiji;

8. za politični okraj Črnomaljski: gosp. Janez Kapele, oskrbnik Komendiške grajščine v Metliki, in gosp. Janez Kolbezen, posestnik v Črnomlju;

9. za politični okraj Kočevski: gosp. Anton Treitz, c. kr. okrajni zdravnik v Kočevji, in gosp. Janez Podboj, posestnik v Ribnici;

10. za politični okraj Logaški v Planini: gosp. Alojzi Perenič, župan in posestnik v Planini, in gosp. Adolf Obreza, posestnik in župan v Cerknici;

11. za politični okraj Postojnski: gosp. Andr. Lavrenčič, župan in posestnik v Postojni, in gosp. Jožef Zelen, župan in posestnik v Semožečah.

Po gori omenjeni postavi o šolskem nadzorstvu je za vsak politični okraj (Bezirkshauptmannschaft) en okrajni svet, kteremu gré viši nadzor nad ljudskimi šolami dotičnega političnega okraja. Ta svet, ki se vsak mesec vsaj enkrat zbere, posvetuje in sklepa o zadevah, ktere po omenjeni postavi spadajo v njegovo področje, je sestavljen iz 6 oseb, namreč iz c. k. okraj-

*) Obširniše o njem o drugi priliki.

nega glavarja, enega duhovnega gospoda (dekana), ki ga izvoli knezoškof, dveh srenjčanov, ki jih, kjer ni okrajnih zastopov, izvoli deželni odbor, in dveh učiteljev, ktera izvoli učiteljska skupščina onega okraja. Vse te volitve veljajo za 6 let. — Glavno mesto po svojem odboru izvoli dva zastopnika, in kakor je „Laib. Zeitg.“ naznanila, je mestni odbor izvolil gosp. Dežmana in prof. Pirkerja v okrajni svet za Ljubljano.

— (Za realko) je hranilnica kupila hišo dr. Cvačerja in Kastnerja z vrtoma. Veliko šolsko poslopje bode stalo v Gradišu nasproti vrtu deželnega glavarja.

— (Stekline zeló sumljivi pes), ki je 10. dne t. m. v Ljubljani in zunaj Ljubljane v Fužinah, Udmatu, Zalogu in morebiti tudi še drugod več psov napadel in popadel, je bil v Jevenci blizu Laz ustreljen, kamor je bil po železnici pritekel. Bil je srednje velikosti, črn, okoli gobca, vrata, po tacah in zadnjem koncu belopisan. Kdo vé, da je kak pes se ravsals s tem psom, naj ga naznani gosposki, da se brž konjederu dá in tako huda nesreča odvrne, ako popadeni pes steče in ljudi ali živino popada. Včeraj so v Hrušici pod Ljubljano ubili spet družega psa stekline sumljivega.

— (Porotna obravnava proti „Tagblattu“) zavoljo „obrite začarane svinje in pobiranja 10 soldov od ogle dalcev“ bode v četrtek 27. dne oktobra pri c. k. deželni sodnij. Tožnika bode zastopal dr. Razlag, ker, kakor slišimo, tega državno pravdnštvo ni hotelo prevzeti. Radovedni smo slišati, kako je „obrita svinska glava“ prišla v „Tagblatt“.

— (Dramatično društvo) je v saboto prvokrat prineslo na oder javnega gledališča resno igro v 4. aktih „Graščak in oskrbnik“, ki jo je poljski J. Kraševskega poslovenil J. Nolli. Gledališče je bilo lepo polno, in igra se je vršila z občno pohvalo. S tem je — na čast dramatičnemu društvu in na veselje vsacemu rodoljubu — dvoje dokazano: eno je to, da národno gledališče ima že tudi moči za predstave resne, predstave više,

— drugo je to, da slovenske igre niso samo le za tako imenovani „sonntagspublikum“ kakor je blekala nemškutarija ljubljanska. Igra „Graščak in oskrbnik“ (goljufni oskrbnik odira graščaka tako dolgo, da ga na kant spravi, pa si nazadnje vendar sam sebi jamo skoplje — to je igri glavni predmet) je prav dobro zložena in se skozi in skozi tako naravno, tako orgánično razvija, kakor da bi moralo vse tako biti. Gosp. Nolli-ju pa gré hvala lepe, elegantne prestave. Kar pa se izvrševanja igre tiče, sta se posebno odlikovala gospoda Grazeli in Šusteršič v glavnih rolah. Gosp. Grazeli je blagega in dobrosrčnega graščaka „grofa Zavoljskega“ v vsacem oziru tako izvrstno delal, da, lahko rečemo, bi smel se pokazati na vsacem dvornem gledališču. Gosp. Šusteršič je mojstersko izrazil značaj odrtnika, ki je zdajci plah, zdajci pa mogočen, vsegar zopr. Gospod Nolli se vselej žrtvuje, kader mora „zaljubljenca“ delati. Tudi gospoda Rus in Kajzel sta bila popolnoma na svojem mestu. Kaj pa gospodičini Hohnova in Brusova? Lepo ste dopolnili ensemble cele igre. Brez vse spotike, kakor pri dobro vajenih igralcih, se je od konca do kraja vršila igra. Celó nič družega ne moremo očitati, kakor le eno — in to je, da se je igra imenovala igrokaz. Kaj je to? Dobro vemo, da je beseda iz hrvaškega izposojena za „Schauspiel“, al naj nam za zeló ne vzamejo naši dragi bratje, da jim rečemo, da so jo slabo izkovali, ako s to besedo hočejo zaznamovati nemški „Schauspiel“ v ožjem pomenu. Igrokaz ni družega nego je „Schauspiel“, „Theaterstück“ v obče, vrh tega je pa tudi še čudno sestavljeno. Kakor se „Lustspiel“ imenuje vesela igra, „Trauerspiel“ žalostna igra, ali žaloigra, zakaj bi se „Schauspiel“ ne imenoval resna igra?

— (Čitalnica) začne drugo nedeljo, to je, 30. dan t. m. svoje zimske veselice. Jako zanimiv prolog bode odprl prvo „besedo“, v kateri se bode petje vrstilo z berilom in gledišno igro. Drugi pot naznamimo popoln program.

— (Tretja slovenska predstava) dramatičnega društva v deželnem gledališču bo v nedeljo 23. tega meseca. Predstavljal se bo nova vesela igra „Svojeglavneži v 1 dejanji in že znana burka v 2 dejanjih s petjem „Dobro jutro“. Med obema igrama je zopet vloženo petje in sicer, arija za sopran, poje gospodična pl. Neugebauerjeva pesem, potem recitativ in arija za tenor poje gospod Medén, in duet za sopran in bariton pojeta gospodična pl. Neugebauerjeva in gospod Valenta. Ker ste obe igri zanimivi, posebno prva, ki je nova, in je tudi pevski del dobro izvoljen, se smemo nadjati prav veselega večera in polnega gledišča, ktero želimo delavnemu dramatičnemu društvu prav iz srca.

— (Poslano.) Kako res po cigansko zna lagati Fr. Levstik, pokazal je spet v 2. spisku „Vodnikovega rokopisa“. Tu se bere na 319. „Zvonovi“ strani, da pri dražbi Wagnerjevih bukev poleg dr. Jerneja Zupanca „je bil g. Sovan z mošnjikom v roci, da je plačeval, kar je kupila Matica knjig — in da je krepko priganjal, kakor je bil naučen, naj se prodá tudi Vodnikov rokopis“. — Vsaka beseda v tej pisariji je laž, razen tega, da, kakor drugi ljudje, sem tudi jez bil pri dražbi, ker je bila očitna, h kateri sem po naključbi in še le h koncu prišel. Jez nisem bil ne blagajnik, da bi bil plačeval, kar je Matica kupila, in ne odbor nik, da bi se bil za Matico poganjal. One troje bukve, ki sem jih jez pri tej dražbi kupil, so moje bile in je še danes moje. Levstikova „bistroumnost“ z „mošnjikom“ utegne tedaj le iz tacega ozira veljati, če on ljudem tudi v žepe gleda. Fr. Souvan.

— (Slavno vredništvo!) Dovolite mi še v drugič prostorček v Vašem cenjenem listu, da še enkrat in sicer zadnjikrat tistim gg. odgovorim, kateri, kolikorkrat peró pomočé, kako laž, zvijačo ali vsaj nedoslednost zapišejo.

V „Zvonu“ list 10. str. 159. je čitati: „Kedo pa si? Kaj si pa storil do sedaj? Če ti ni to po volji, sam bolje naredi!“ Tak govor je tako primitiven, tako otročji, da bi se ga pač ne nadjal človek iz ust doraslega, zrelega človeka.“ — Tako „Zvon“. — Prosim ti stega g. v „Sl. N.“, ki „n. fr. Pr.“ beroč za narod radost diha, kaj veljá to „Zvonovo“ pravilo samo „Zvonu“ in njegovim ljudem v prid? — Jaz sem menil, da je veljavno v obče in tedaj tudi v prid tistim, ki svojim spisom svoja imena privešajo samo takrat, kedar se pesa (glej „Zvon“ list 13. str. 208.) bojé.

Da si človek kak izrek zapomne, kateri ga je v živem razgovoru posebno zbodel, ni mu treba stenografije, boljši je spomin, kterege niti moli ne snedó niti kako nepoklicano pero ne popravlja po svoje. Ako hočete resnico govoriti, morate priznati, da sem vse moje v zadnjem spisu omenjene argumente, razun iz poznejšega Levstikovega spisa vzetih prilogov, Vam nasproti trdovratno zagovarjal; da sem posebno povdarjal, da vir svobodnega gibanja ni pri Nemcih, ampak pri nekterih slovanskih plemenih pred Nemci iskati; da so se Čehi pred stoletji za svobodo bojevali ravno zoper Nemce, naj so se ti svoje narodnosti zavedali, ali ne — in to ravno, takrat je šlo za svobodo, danes gre za národno svobodo. Da smo vse take pogovore in prepire s prijazno besedo vršili in dovršili, ravno tako malo dokazuje našo tedanjo enakomišljenost, kakor malo bi bil kak surov razpor našo omikanost dokazal. Ko smo se bili zarad darvinijanizma, zarad liberalizma (kje je pravi iskati) in

zarad oljnate lampe ter sveče vrlo razprli, smo po večerji eno botilijo vina trije ali štirje skupaj pili „na to jezo“. Dvakrat sem jo plačal jaz, enkrat Vi. To omenim zarad tega, ker sta mi dva Vaša gospoda očitala, da sem Vas kot p—a opisal. Ako hočete resnico govoriti, morate priznati, da ste marca meseca prišli k meni v gostilnico „Zlamal“ k večerji, da ste me čez par tednov osebno in po Vašem prijatelju vabili k „Obermayerju“, kakih deset dni pozneje ravno tako k „Levu“. Ako hočete resnico govoriti, morate priznati, da sem se Vaši nadležnosti pismeno odrekel in da sem v tem pismu povdarjal, da se nočem z Vami v razgovor spuščati o literarnih pogovorih v „Zvonu“ list 7. Ako hočete resnico govoriti, morate priznati, da sem Vam na Vašo repliko jasno razložil v drugem pismu, kje je vzroka iskati, da se ne moreva porazumljati: da se Vi ravnate po principu: osebna svoboda, na tej podlagi srečna družina, država itd. — a jaz: svoboden narod in v tem svobodna oseba itd. Vi se pa drznete, človeka, ki pred Vašo sitnostjo tako beži, imenovati ogleduha, sikofanta! Natisnite obe moji pismi v Vašem „glasilu“, tako najbolje dokažete, kako sikofantom. Ko bi se Vam moglo zameriti, imenoval bi Vas nesramnega obrekovalca. Ako Vam je bilo treba ravno samo še enega pridobiti za Vaše ideje, čemu ste ravno mene lovili, na katerem, kakor „Sl. N.“ dopisnik pové, ničesa ni? Bismark je objavil Napoleonove politične razgovore, kateri so se za zaprtimi durmi vršili, general Thür Bismarkove; ti možje so se dementovali, a s sikofanti se niso psovali, zato je treba „Zvonove“ omike, in vendar je šlo pri onih možeh za kaj več, kakor pri nama, ki sva svoje politično mnenje v gostilni in na ulici drug drugemu prodajala. Vaše bledenje v „listnici“ je žalosten dokaz nevarno bolnega duha, kateri se ne more čez lastno osobico več povzdigniti. To jako milujem in obžalujem. A zraven Vam moram tudi očitno izreči, da možje, kateri sami hočejo („Zvon“ list 18. str. 288.) biti sinovi naroda, ki je slepa množica, preneizobražena, prelena, da bi sama premišljevala; druhalj, kateri je samo treba povedati najneumnejše, tudi še tako nepošteno geslo, da za njim leti; med katero gospoduje najbolj videz, toraj hinjavstvo in laž; da možje, pravim, ki se silijo biti sinovi tacega naroda, kakoršnega si je g. Levstik v „Zvonu“ list 17. str. 271–272. izmislil, me niti razžaliti ne morejo, niti ne smejo pričakovati, da bi jim na njihovo bledenje še kedaj kaj odgovoril.

Na Dunaji 17. oktobra 1870.

Davorin Bole.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. — Cesarski razglas od 11. dne t. m. sklicuje delegaciji dunajskega in ogerskega državnega zbora na 21. dan novembra v Pešt.

— Še zmirom gré govorica po časnikih, da Beust omahuje in da ogerskega ministerstva predsednik Andrassy stopi na njegovo mesto, čeravno Magjari s tem niso zadovoljni. — V decembersko ustavo zagrizeni Nemci na vse kriplje delajo, da bi razrušili sedanje ministerstvo, za katero potezati se gorko pa tudi drugi narodi nimajo srca, ker ne vidijo djanj, državno-pravni opoziciji ugodnih.

— Izdajatelja in vrednika časnika „Zukunft“ Jordana in Vilimeka je deželna sodnija dunajska 13. dan t. m. mahoma dala zapreti, rekši, da v sestavku „nemško-avstrijsko vprašanje, razjasnjeno po nekem Slo-

vaku“ se nahaja hudodelstvo velike izdaje. Ta novica je osupnila vsacega, kdor pozná zmerno postopanje tega časnika.

Česko. — Za volitve se delajo na nemški in česki strani živahne priprave. Za oddelek onih velikih posestnikov, katerim je decemberska ustava sveti evangelij, je stopil spet Karlos Auersperg na čelo, ki se je dolgo kugal, zdaj pa hoče spet vse strune napeti.

Hrvaško. — 20. dne t. m. se spet začne deželni zbor, a le zato, da vredi deželne dohodke in stroške za prihodnje leto. — Baronu Rauch-u že zelló preseda banstvo. Da bi Andrassy mu le naslednika našel, izpustil bi ga, al — ni ga pravega.

Iz Tirolskega. — Presvitla cesarica se je podala v Meran, kjer čez zimo ostane zavoljo zdravja prince sinje Valerije. Tirolci so cesarico z veliko slavo in srčnim veseljem sprejeli. To pa je nekterim ustavovernežem hud trn v peti, in že kričijo, da tirolska navdušenost je le hinavstvo za to, da bi dosegli, kar zahtevajo. Da bi muri popil tako hudobno drhal!

Iz francosko-pruskega bojišča. Nemci še zmirom odlašajo bombardiranje mesta Pariza. Razglas vojnega ministra Gambette kaže, kako silno se Pariz pripravlja na brambo, ki šteje 400.000 mož oborožene narodne straže, 100.000 mož mobilne garde in 60.000 pravih vojakov. — Sliši se, da Garibaldi je za vojskovodjo postavljen vsem nerednim četam, in da republikanski Španec Castelar pride z 8000 vojaci francoskom na pomoč. Iz vsega se čedalje bolj kaže, da bode okoli Pariza tako strašno klanje kakoršnega še svet ne pomni, in če tudi Nemci zmagajo, pobiti bodo tako, da veliko let se ne bodo okrevali. Na Nemškem že zdaj vlada huda nejevolja.

Strašne zgube, ki jih je že dosihmal imela pruska armada, in domače uboštvo vsled teh zgub ginja popisuje pismo, natisnjeno v nekem Hamburškem časopisu. Pismo se glasi tako-le: Lakota in uboštvo pruskih državljanov trkata strašno na vrata vladina. Jok in stok tisočih ubozih vdov in sirot še močneje doni kakor neizmerno veselje zavoljo zmage. Akoravno vladni listi na Pruskem molčijo o grozovitih revah in tu drugi neodvisni listi ne zinejo besedice o nji zavoljo domoljuba in morebiti še zarad družih vzrokov, vendar se nam potrebno zdi, povedati nekatere resnične stvari, da se svet seznani s strašnimi nasledki take vojske. V Vestfalski deželi je samo pretekli mesec 11.817 vdov, katerim je možé vojska vzela, prosilo vlado podpore, otrok teh vdov je pa 22.723. V pokrajinah Porenskih (Rheinprovinzen) zahteva podpore 14.312 vdov in 29.619 otrok, v Hanoveranski deželi pa 9624 vdov s 26.418 otroci. Nepopisljivo je pa uboštvo v izhodni Prusiji. Vrh omenjenih pa po denarni podpori od vlade kliče 80.000 žen in otrok, ki imajo možé in očetje svoje pri armadi in so tedaj brez zaslužka. V Berolin prišlo je naznanilo, da Pozanska dežela zdaj ne more poplačati davkov, ker je uboštvo v deželi preveliko. Kmet ne more orati zarad pomanjkanja pomagacev, fabrike so skoro vse zaprte, toraj tudi tam ni zaslužka. Prepovedalo se je časopisom omeniti teh nadlog, zarad tega pa tudi vstavijo vsaki dan kak časopis.

Žitna cena

v Ljubljani 15. oktobra 1870.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 5 fl. 10 — banaške 5 fl. 95. — turšice 3 fl. 80. — soršice 4 fl. 20. — rži 5 fl. 30. — ječmena 2 fl. —. — prosa 2 fl. 90. — ajde 3 fl. 10. — ovsa 1 fl. 60 — Krompir 1 fl. 50.